

Joulun tähti viestii Jumalan rakkaudesta

Joulun aikaan näemme ympärillämme runsaasti tähden muotoisia joulukoristeita ja mainosvaloja. Joulukuuseen laitetaan yleisesti koristeeksi latvatähti. Joulunajan pyhäpäivistä tähti liittyy erityisesti loppiaiseen. Missä määrin joulun tähden sanaton viesti on säilynyt mielissämme?

Selkeällä säällä voimme katsella tähtiä taivaalla. Varsinkaan kaupungeissa tähtitaivas ei tosin pääse näyttäytymään kuin kirkkaimpien taivaankappaleiden osalta runsaan keinotekoisien valaistuksen vuoksi. Näemme taivaankappaleista omin silmin vain pienen murto-osan. Mutta havaintotekniikan kehitys ja sen myötä tähtiavaruuden tutkimus ovat loikanneet suurin harppauksin eteenpäin. Viimeisiä edistysaskeleita ovat avaruuteen lähetetyt suuret kaukoputket. Kun ilmakehä ei häiritse kuvausta, on saatu yhä tarkempia kuvia, yhä kaukaisemmista taivaankappaleista sekä uutta tietoa maailmankaikkeuden synnystä.

Mutta jo paljaalla silmällä katseltuna tähtitaivas ihastuttaa, ihmetyttää, pelottaakin katselijaa. Psalmi sanoittaa kokemuksen ihmisen pienuudesta ympäröivän valtavuuden keskellä, mutta samalla myös tähtitaivaan järjestyksestä: *"Kun minä katselen taivasta, sinun kättesi työtä, kuuta ja tähtiä, jotka olet asettanut paikoilleen - mikä on ihminen! Kuitenkin sinä häntä muistat. Mikä on ihmislapsi! Kuitenkin pidät hänestä huolen"* (Ps. 8:4-5).

Ihmeellistä tässä Jumalan huolenpidossa on se, että Kaikkivaltias, maan ja taivaan Luoja suostui itse pienuuteen ja heikkouteen ja syntyi avuttomana ihmislapsena talliin, eläinten ruokakaukaloon. Ristille naulittuna Jeesus suostui kaikkein syvimpään heikkouteen - tuli "vihonviimeiseksi". Hän

kantoi harteillaan ihmiskunnan synnit ja valmisti meille Jumalan anteeksianton, pääsyn taivaaseen ja elämän, jolla on suunta, mieli, tarkoitus ja rauha. Kuka ikinä uskoo Vapahtajaan, omistaa nämä valtavat lahjat, jotka hän on valmistanut meille ihmiseksi syntymissellään, kärsimisellään, kuolemallaan, ylösnousemisellaan ja taivaaseen astumisellaan. Näin meitä rakastava Jumala pitää meistä syntisistä huolta.

Jeesuksen syntymävuosi on kristillisen maailman "aikojen keskus". Taivaankappaleiden liikkeet ja sijainnit ovat jo kauan olleet ajanlaskun perustana. Tähtitaivas on innoittanut myös uskontoja ja uskomuksia. Taivaankappaleiden liikkeisiin ja keskinäiseen asentoon on liitetty ja liitetään vieläkin ihmisten kohtaloita ja jumalallista kaitselmusta.

Ensimmäiset tähtientutkijat Lähi-Idässä yhdistivätkin uskonnon ja orastavan tieteen toisiinsa.

Niinpä he käsittivät uuden tähden ilmestymisen taivaalle merkitsevän kunniaan syntymistä.

Tähän havaintoon ja uskomukseen tarttuivat myös loppiaisen evankeliumissa mainitut idän tietäjät:

"Kun Jeesus oli syntynyt Juudean Betlehemissä kuningas Herodeksen aikana, Jerusalemiin tuli idästä tietäjiä. He kysyivät: "Missä se juutalaisten ku-

ningas on, joka nyt on syntynyt? Me näimme hänen tähtensä nousevan taivaalle ja tulimme osoittamaan hänelle kunnioitustamme."

Kuullessaan tästä kuningas Herodes pelästyi, ja hänen kanssaan koko Jerusalemin. Hän kutsui koolle kansan yli-papit ja lainopettajat ja tiedusteli heiltä, missä messiaan oli määrä syntyä. "Juudean Betlehemissä", he vastasivat, "sillä näin on ilmoitettu profeetan kirjassa: - Sinä, Juudean Betlehem, et ole suinkaan vähäisin heimosi valtiaista, sillä sinusta lähtee hallitsija, joka on kaitseva kansaani Israelia."

Silloin Herodes kutsui salaa tietäjät luokseen ja otti heiltä juurta jaksain selville, milloin tähti oli tullut näkyviin. Sitten hän lähetti heidät Betlehemiin. "Menkää sinne", hän sanoi, "ja ottakaa asiasta tarkka selko. Kun löydätte lapsen, niin ilmoittakaa minulle, jotta minäkin voisin tulla kumartamaan häntä."

Kuninkaan sanat kuultuaan tietäjät lähtivät matkaan, ja tähti, jonka he olivat nähneet nousevan taivaalle, kulki heidän edellään. Kun tähti tuli sen paikan yläpuolelle, missä lapsi oli, se pysähtyi siihen" (Matt. 2:1-9).

Mikä oli tuo uusi, kirkas tähti? Miten se syntyi? Miten se johdatti tietäjät oikeaan paikkaan? Nämä kysymykset ovat jo kauan askarruttaneet tutkijoita. Vaihtoehtoina on esitetty seuraavia: Ensiksi, kirkkaimpia, aurinkoa kiertäviä planeettoja (joita ovat Venus, Jupiter ja Saturnus) saattoi joutua samalle katselusuunnalle ja näyttää yhdeltä kirkkaalta taivaankappaleelta. Toiseksi, kaukaisessa tähdessä saattoi syntyä valtava räjähdys, jonka tuloksena olisi ollut jonkin aikaa kestävä kirkas valoilmio. Kolmanneksi, kyseessä saattoi olla pyrstötähti, joka olisi saapunut ra-

Kuvassa kaukoputken läpi katsottuna Albireo, joka on ns. kaksoistähti. Siinä kaksi erillistä, näennäisesti lähellä toisiaan olevaa taivaankappaletta "sulautuu" katselijan silmissä yhdeksi kirkkaaksi kohteeksi. Kuva: Vesa Vauhkonen, Rautalampi

dallaan lähelle aurinkoa ja näyttäyty-
nyt kirkkaana.

Tähtitieteellisten laskelmien ja Jee-
suksen syntymän tarkempaa ajankoh-
taa koskevien selvitysten perusteella
ensin mainittu on varteenotettavin
vaihtoehto. Planeetat näyttävät meistä
nousevan, liikkuvan kaarenmuotoista
rataa taivaalla ja lopuksi laskevan ho-
risonitin taa. Mutta koska myös maa
kiertää auringon ympäri, planeettojen
näennäiset liikeradat ovat joskus hyvin
monimutkaisia, sisältäen jopa silmu-
koita. Siksi itämaan tietäjät saattoivat
käsittää Betlehemin tähden jäävän jok-
sikin aikaa paikoilleen.

Tähtitieteellinen selitys jää kuiten-
kin enemmän tai vähemmän epävar-
maksi. Mutta uskon näkökulmasta se
ei olekaan asian ydin. Maailmankaik-
keuden Luoja oli kyllä keinonsa joh-
dattaa tietäjät – nuo pakanat – Betle-
hemin talliin, Jeesus-lapsen luo. Mutta

eikö tuo kahden taivaankappaleen "su-
lautuminen" yhdeksi voisi muistuttaa
meitä joulun sanoman keskuksesta –
siitä, että Jumalan Poika sai myös toi-
sen luonnon, ihmisyyden. Jeesus on
Jumala ja ihminen samassa henkilössä.

Raamatussa tähdellä on vertausku-
vallinen merkitys: "Te loistatte siinä kuin
tähdet taivaalla, kun pidätte esillä elämän
sanaa" (Fil. 2:15). "Oikeat opettajat lois-
tavat niin kuin säteilevä taivaankansi, ja
ne, jotka ovat opastaneet monia vanhurs-
kauteen, loistavat kuin tähdet, aina ja
ikuisesti" (Dan. 12:3). Tähti on Jumalan
sanon vertauskuva – sanan, joka osoit-
taa suunnan, antaa toivon perille pää-
systä ja valaisee matkan. Jumalan sana
on se tähti, joka johdattaa meidät Jee-
suksen luo. Koska sanan levittäminen
on annettu meidän kristittyjen tehtä-
väksi, tähti voi tarkoittaa myös sanan
julistajaa, opettajaa tai yleensä Kristuk-
sen todistajaa. Hänen "tähtinään" mei-

dän ei tule etsiä itsellemme mainetta
ja kunniaa, vaan antakaamme nämä
Jumalalle:

*"Jumalan on kunnia korkeuksissa,
maan päällä rauha ihmisillä, joita hän ra-
kastaa" (Luuk. 2:14).*

*"Juuri siinä Jumalan rakkaus ilmestyi
meidän keskuuteemme, että hän lähetti
ainoan Poikansa maailmaan antamaan
meille elämän. Siinä on rakkaus – ei siinä,
että me olemme rakastaneet Jumalaa, vaan
siinä, että hän on rakastanut meitä ja lä-
hettänyt Poikansa meidän syntiemme sovi-
tukseksi" (1. Joh. 4:9-10).*

Tässä meille joulun tähti, tässä joulu-
rauhan perusta!

*Pekka Lehtoviita
eläkeläispappi
Mikkeli ja Rautalampi*